

Strategi

2022–2030

TRYGG TRAFIKK

INNHOOLD

Forord	3
Visjon og verdier	4
Samfunnsoppdraget til Trygg Trafikk	5
Utfordringer og ambisjoner	7
Hovedområder og mål	12
Trafikksikkerhet for barn og ungdom	14
Ansvarlige og kompetente trafikanter	16
Trafikksikkerhet som samfunnsansvar	18
Strategi	20

FORORD

Antallet alvorlige trafikkulykker i Norge er sterkt redusert siden Trygg Trafikk ble etablert i 1956. Utviklingen er et resultat av at trafikksikkerhet har vært høyt prioritert av myndighetene, og at mange aktører har samarbeidet godt.

Men fortsatt er trafikkulykker et alvorlig samfunnsproblem, noe som medfører store menneskelige lidelser og høye samfunnskostnader. Vi står overfor et fremtidsbilde som innebærer at kjente trafikksikkerhetsproblemer enda ikke er løst, samtidig som vi må forberede oss på nye utfordringer. Trygg Trafikk er en sentral aktør i trafikksikkerhetsarbeidet der statlige myndigheter, fylkeskommunale og kommunale etater samarbeider med organisasjoner og virksomheter for at vi skal nærme oss nullvisjonen. Siden 2010 er det satt periodiske etappemål for arbeidet mot nullvisjonen, og i NTP 2022–2033 heter det: «Innen 2030 skal det maksimalt være 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken, hvorav maksimalt 50 drepte. Ingen skal omkomme i veitrafikken i 2050.»

Trygg Trafikks strategi 2022–2030 er en rullering av strategien for perioden 2018–2025. Vårt arbeid er nært knyttet til Nasjonal transportplan og Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei, dokumenter som rulleres i fireårs sykluser. I tillegg til at vi har oppdatert aktuelle referanser, viser vi til oppnådde resultater og peker på nye utfordringer. Trygg Trafikks samfunnsoppdrag er å arbeide for best mulig trafikksikkerhet for alle. Den sentrale posisjonen vi har, er resultatet av langsiktig og målrettet arbeid for bedre trafikksikkerhet. Ambisjonen er å befeste og styrke vår rolle og posisjon. Strategien er grunnlaget for intern styring og prioritering og bidrar til en helhetlig og samordnet innsats.

Styringsdokumenter

- FNs bærekraftsmål (2015)
- EU-erklæring om trafikksikkerhet (2017)
- Meld. St. 40 (2015–2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering
- Meld. St. 20 (2020–2021) Nasjonal transportplan 2022–2033 (NTP), herunder kap. 9 Barnas transportplan
- Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025
- Fylkeskommunale og kommunale trafikksikkerhetsplaner

VISJON

Trygg trafikk for alle

Vi vil påvirke til bedre trafiksikkerhet for alle trafikantgrupper slik at ingen omkommer eller blir skadd i trafikken. Hovedinnsatsen er knyttet til trafikantrettede tiltak, og barn og unge har en særskilt plass.

VERDIER

TROVERDIG

Vårt arbeid er kunnskapsbasert uten andre interesser enn å fremme trafiksikkerhet.

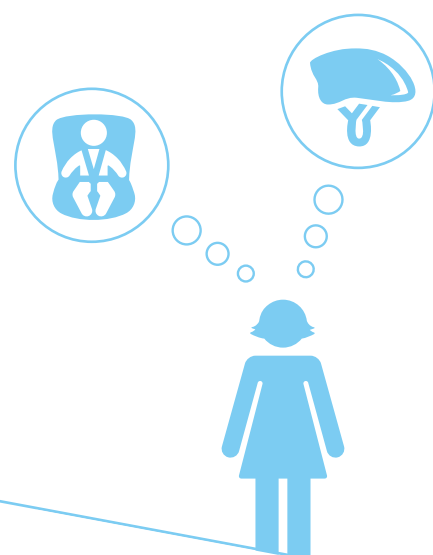
ENGASJERT

Vi er offensive og aktive. Vårt arbeid motiverer og inspirerer andre til å gjøre en innsats for trafiksikkerheten. Vi er i forkant og utfordrer til nytenkning.

INKLUDERENDE

Vi er åpne for andres innspill, deler kunnskap og samarbeider.

Alle ansatte er forbilder i trafikken og viser i praksis at vi er ansvarsfulle trafikanter. Verdi-grunnlaget preger arbeidet internt og eksternt.

Samfunnsoppdraget til Trygg Trafikk

Trygg Trafikk er en uavhengig organisasjon med et ideelt formål og et offentlig oppdrag. Vi arbeider landsdekkende, og mange kommuner, fylkeskommuner og organisasjoner er medlemmer.

Trygg Trafikks samfunnsoppdrag er å arbeide for best mulig trafiksikkerhet for alle trafikantgrupper. Nullvisjonen ligger til grunn for arbeidet, og vi er en pådriver og bidragsyter for å nå denne. Vi følger nøye med på ulykkesutviklingen. Samfunnsoppdraget er forankret i nasjonale styringsdokumenter på trafiksikkerhetsområdet, tildelingsbrev fra staten samt våre egne vedtekter og styringsdokumenter. Trygg Trafikk har et særlig ansvar for at trafikkopplæring og informasjon om trafiksikkerhet blir gjennomført som et ledd i en samordnet innsats mot trafikkulykkene. Spesielt er dette knyttet til trafikkopplæring av barn og unge og til informasjon om risikofaktorer og bruk av sikkerhetsutstyr. I vår innsats mot alle trafikantgrupper står arbeid med holdninger og atferd sentralt.

Trygg Trafikk påvirker beslutningstakere på alle forvaltningsnivåer til å sette trafiksikkerhet på dagsorden og til å ta i bruk virkemidler i ulike samfunnssektorer. Trafiksikkerhetsarbeidet i Norge preges av tverrsektorielt samarbeid, og vi spiller en sentral rolle i dette samarbeidet. Trygg Trafikks viktigste samarbeidspartnere er Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen, fylkeskommunene og politiet. Men arbeidet er en del av en

større helhet, ofte kalt den norske samarbeidsmodellen for trafiksikkerhet – der mange aktører bidrar: myndigheter, næringsliv, organisasjoner og annen frivillig og privat innsats. Samarbeidsmodellen er forankret i Meld. St. 20 Nasjonal transportplan 2022–2033:

Samferdselsdepartementet har gjennom forvaltningen av sentrale regelverk og infrastruktur et hovedansvar for trafiksikkerhet på vei. Blant de øvrige aktørene er det spesielt Statens vegvesen som sektoransvarlig, fylkeskommunene og Trygg Trafikk som har ansvar for å initiere samordning og samarbeid, og for å sørge for at de ulike delene av samarbeidsmodellen fungerer (s. 97).

Vi arbeider kunnskapsbasert og sikrer god planlegging, gjennomføring og evaluering av egne tiltak. Trygg Trafikk finansieres i hovedsak over statlige og fylkeskommunale midler, i tillegg til medlemsinntekter, støtte fra forsikringsnæringen, stiftelser og andre samarbeidspartnere. Trygg Trafikk har hovedkontor i Oslo og regionkontorer i alle landets fylker.

RYGG INN
– KJØR UT

Utfordringer og ambisjoner

Utdrag fra Trygg Trafikks vedtekter:

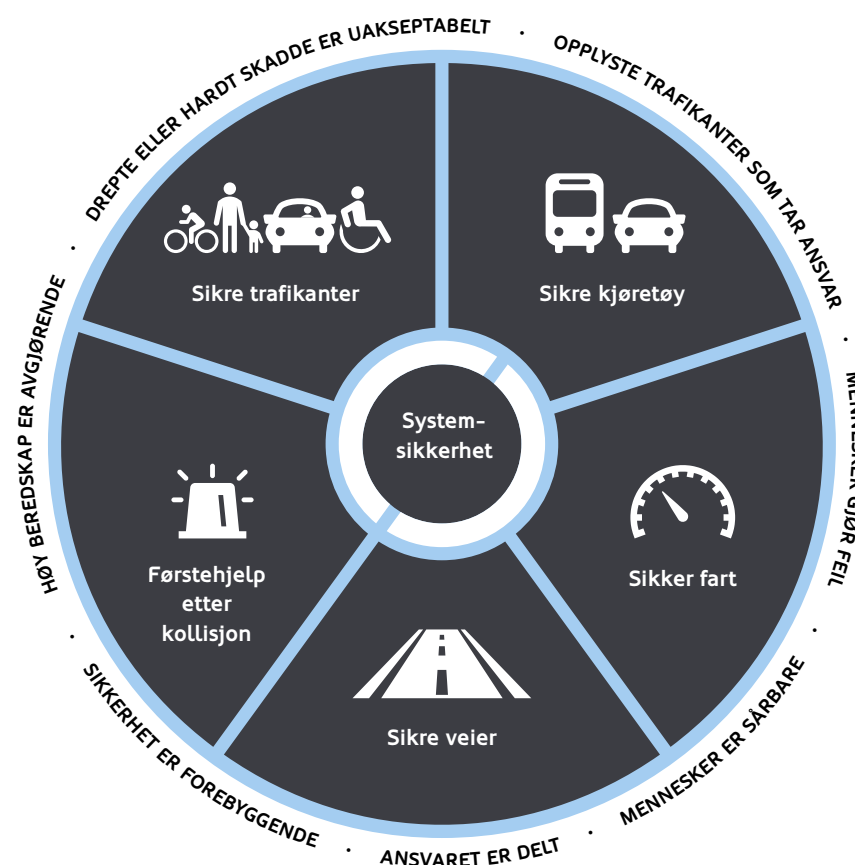
§ 2 Trygg Trafikks formål

Trygg Trafikk arbeider for å oppnå den best mulige trafikksikkerhet for alle trafikanter. Organisasjonen skal være en aktiv pådriver i trafikksikkerhetsarbeidet og følge nøye med i ulykkesutviklingen. Organisasjonen har et særlig ansvar for at trafikkopplæring og informasjon om trafikksikkerhet blir gjennomført som et ledd i en samordnet innsats mot trafikkulykkene.

§ 3 Organisasjon

Trygg Trafikk er en landsomfattende organisasjon for det frivillige trafikksikkerhetsarbeidet og virker som et bindeledd mellom dette og de offentlige myndigheter som har ansvar for trafikksikkerheten. Trygg Trafikk utøver sin virksomhet gjennom administrasjonen sentralt og ansatte regionalt/lokalt.

The Safe System Approach – et systemperspektiv på trafikksikkerhet – er ansett for å være beste praksis innen trafikksikkerhet av WHO og OECD. FNs trafikksikkerhetsstrategi bygger på Safe System-tilnærmingen, og EU-kommisjonen har basert sitt trafikksikkerhetspolitiske rammeverk for tiåret 2021 til 2030 på det samme systemgrunnlaget. Alle land anbefales å følge Safe System-tilnærmingen. En slik systemtenkning opererer med noen grunnpilarer. De kan ha litt forskjellige betegnelser. Denne figuren bygger på modellen fra U.S. Department of Transportation og er oversatt til norsk av Trygg Trafikk.

Skal vi nå målet om null drepte og hardt skadde, må det gode arbeidet fortsette. Trygg Trafikk vil være nullvisjonens vokter hvis samfunnsutviklingen medfører at trafikksikkerhet nedprioriteres.

Opplæring og informasjon – en del av nullvisjonen

Nullvisjonen forutsetter at samfunnet arbeider for at ingen omkommer eller blir hardt skadd som følge av en trafikkulykke. Trafikantene og myndighetene deler ansvaret for alt som kan påvirke trafikksikkerheten. Det er menneskelig å feile, og derfor må veiene utformes slik at vi overlever selv om vi gjør helt ordinære feil. Likevel har trafikantene et selvstendig ansvar. Ideen om en nullvisjon for veitrafikkulykker kom fra Sverige på 1990-tallet, og der var strategien i stor grad rettet mot bedre infrastruktur. Da Stortinget vedtok den norske nullvisjonen i 2001, vektla veimyndighetene i tillegg betydningen av politiets innsats så vel som Trygg Trafikks opplærings- og informasjonsarbeid. Trafikantenes del av ansvaret, nemlig å være aktsomme og unngå bevisste regelbrudd, forutsetter at de lærer opp og får påminnelser om hva ansvaret innebærer. Det at opplæring og informasjon utgjør en viktig del av nullvisjonsarbeidet, befester Trygg Trafikk som en sentral aktør i trafikksikkerhetsarbeidet.

Et systemperspektiv på sikkerhet

For å utnytte det sikkerhetsmessige potensialet på best mulig måte må vi ha et systemperspektiv. Trygg Trafikk forstår The Safe System Approach som en helhet bestående av infrastruktur- og samfunnsplanlegging, opplæring, lovgivning, fartsgrenser, tekniske støttesystemer, overvåkning og straff. En slik systemtilnærming omfatter også tiltak som innebærer at de som rammes av en ulykke får riktig behandling. Sikring av ulykkessted, rask god førstehjelp og rehabilitering er viktige komponenter i et systemperspektiv. Sikkerhet er å

forebygge, og vi må kunne forutse potensielle farer for å unngå ulykker. Tiltak mot ulykker og skader må bygges opp som en kjede av barrierer. Hvis en barriere faller, vil den neste trå inn og redusere risikoen for at ulykken inntreffer. Barrierer vil også trinnsvis bidra til å redusere skadeomfanget hvis ulykken likevel inntreffer. En systemtilnærming til sikkerhet bygger på prinsippene i nullvisjonen:

- Det er uakseptabelt at trafikken fører til død eller alvorlig skade, det *etiske* grunnlaget.
- Folk gjør feil, og transportsystemet må være slik at feilhandlinger i størst mulig grad unngås. Mennesker er sårbare, og menneskets tåleevne må ligge til grunn for transportsystemet, tiltak må bygge på *vitenskap*.
- Trafikksikkerhet er et delt ansvar mellom myndigheter, trafikanter, veibyggere, bilprodusenter og andre.

Godt samarbeid er en del av forklaringen på hvorfor Norge tilhører de mest trafikksikre landene i verden. Trygg Trafikk ser ingen motsetning mellom prinsippet om at transportsystemet må utformes slik at feilhandlinger i størst mulig grad unngås, og det å påvirke trafikantene til sikker atferd gjennom opplæring og opplysningsarbeid. Tiltak i infrastrukturen, trafikanteropplæring, informasjonsarbeid, kontroll og overvåkning kan alle representere barrierer mot spesifikke ulykkestyper.

Ansvarlige trafikanter – ny teknologi

Trygg Trafikk mener at trafikanterferd er en hovedfaktor for økt trafikksikkerhet. Ny teknologi endrer hvordan trafikanter ferdes. Teknologien kan gjøre trafikken sikrere – men gir også nye utfordringer

«[...] skape en forståelse for at mye fortsatt handler om hvordan vi oppfører oss i trafikken».

for trafikantene. Uansett om veier og kjøretøy blir stadig tryggere og sikrere, må vi skape en forståelse for at mye fortsatt handler om hvordan vi oppfører oss i trafikken. Det blir flere fotgjengere og syklister, og flere eldre vil bevege seg i trafikken. Vi må være forberedt på et enda mer komplisert trafikkbilde der vi har kjøretøy med forskjellig grad av teknologisk utstyr samtidig som det dukker opp stadig nye typer små elektriske kjøretøy. Intelligente transportsystemer (ITS) utvikles raskt og gir muligheter og utfordringer både i byområdene og på landevei. Ny kjøretøyteknologi som en del av ITS, vil bidra til færre ulykker og skader. Førerstøttesystemer som allerede er på markedet i nye biler, vil etter hvert få større utbredelse og gi betydelig trafikkikkerhetsgevinst. Kjøretøyene vil i økende grad kunne redusere og eliminere negative virkninger av førerfeil.

Med teknologiutviklingen følger store krav til brukergrensesnittet. HMI (human-machine-interface) er svært sentralt for utviklingen av interiør og betjeningsorganer i biler, busser og lastebiler. Disse

systemene inkluderer betjening av funksjoner som ikke er nødvendig for selve kjøringen, som for eksempel radio, telefon og internett. Disse såkalte infotainment-systemene betjenes ofte ved bruk av berøringsskjermer som i ulik grad kan ta førerens oppmerksomhet bort fra trafikken.

Utviklingen mot mer automatisert kjøring vil bidra til økt sikkerhet, men såkalte selvkjørende systemer er foreløpig umodne. Sensorsystemer og AI (kunstig intelligens) er ofte avhengig av høy kvalitet i infrastrukturen, som for eksempel tydelig veioppmerking, gode digitale kart og raske internettforbindelser. Det må stilles svært strenge krav til kvaliteten i systemene slik at de kan operere i blandet trafikk sammen med konvensjonelle kjøretøy og myke trafikanter uten uakseptabel økning i ulykkesrisiko. Nye problemstillinger reises, for eksempel spørsmål om objektivt ansvar når det skjer ulykker, krav til førerretten og utvikling av vegtrafikklovgivningen.

Kunnskap om ulykkene

Norge har hatt en positiv nedgang i antall trafikkulykker de senere tiår, men fortsatt er trafikkikkerhet et alvorlig samfunnsproblem. Mange av skadene registreres aldri i den offisielle statistikken over trafikkulykker fordi de ikke rapporteres til politiet. Mens de offisielle ulykkestallene de siste årene viser i størrelsesorden 600 hardt skadde per år, er det gjort beregninger som viser at det reelle tallet kan ligge mellom 1500 og 2000. For å få en riktigere skadestatistikk må data fra helsevesenet kunne benyttes i trafikkikkerhetsarbeidet. I Fyrtårnprosjektet, som Trygg Trafikk har vært pådriver for, er Helsedirektoratet en viktig aktør. I dette prosjektet skal skadedata samles inn fra ti sykehus og syv kommunale legevakter, geografisk fordelt i landet. Sammen med statistikk fra Nasjonalt traumeregister for sykehusene vil vi få en tilnærmet komplett oversikt over hardt skadde og et representativt bilde av lettere skader. Manglende oversikt over

trafikkskader kan bidra til gale prioriteringer og tiltak som er mindre målrettet enn de ellers kunne vært. Det nasjonale etappemålet om maksimalt 350 drepte og hardt skadde i 2030 er satt med utgangspunkt i den offisielle ulykkesstatistikken. Det er gitt som føring i Nasjonal transportplan 2022–2033 at det i neste periode skal være mulig å sette måltall for reduksjon i antall drepte og hardt skadde basert på de faktiske tallene.

Trafikkvekst og urbanisering

Befolkningsvekst og globale endringer medfører omfattende mobilitetsbehov, og økning i godstransport på veiene skaper trafikkikkerhetsproblemer. Uhell som involverer tunge godsbiler, er gjennomgående svært alvorlige. I årene 2017–2020 var 8 prosent av de hardt skadde og 27 prosent av de drepte involvert i ulykker med tyngre kjøretøy. Vi er avhengig av et sikkert veinett som binder byene og regionene sammen. Det er forventet en trafikkvekst på rundt 25 prosent frem mot 2030, noe som i seg selv gir flere ulykker med mindre det settes inn nye tiltak. Mer enn 80 prosent av befolkningen bor på tettsteder. Urbaniseringen stiller store krav til transportsystemet, både i de tett befolkede byene og i distriktene. Det er et nasjonalt mål at all trafikkvekst i byene skal skje med økt kollektivtransport, sykling og gange, noe som gir store utfordringer for samspillet mellom trafikantgruppene. I tillegg er de mest sårbare gruppene utsatt for skader som følge av ulykker.

Sårbare og risikoutsatte grupper

Ulykkesstatistikken viser at fotgjengere, syklister, førere og passasjerer på mc og moped har betydelig høyere risiko for å bli drept eller hardt skadd enn bilførere. Når flere skal sykle og gå, vil det føre til flere ulykker hvis vi ikke setter inn egnede tiltak. Utbygging av infrastrukturen er viktig, men ikke tilstrekkelig. Blandingstrafikk vil fortsatt utgjøre en risiko for de mest sårbare trafikantene. Elektriske sykler og små elektriske kjøretøy har kommet i

mange utgaver og modeller, og omfanget av disse nye transportmidlene øker. Underrapportering av ulykker med fotgjengere, syklister og små elektriske kjøretøy gjør det krevende å følge utviklingen og sette inn målrettede tiltak.

En betydelig andel av befolkningsveksten skyldes innvandring. Befolkningsutviklingen medfører også at vi blir flere eldre i Norge, og andelen over 67 år har økt de siste årene. Denne delen av befolkningen vil ha bedre helse og leve flere aktive og mobile år, både som bilister, syklister og fotgjengere. Dette vil stille nye krav til transportsystemene når det gjelder tilgjengelighet, sikkerhet og trygghet. Eldre er mer fysisk sårbare enn andre og blir derfor lettere alvorlig skadd ved trafikkulykker. Mange har problemer med å holde tritt med teknologiutviklingen.

Barn er en sårbar og risikoutsatt gruppe. Antall dødsulykker har gått betydelig ned de senere tiår, men fortsatt blir mange skadd. Trygg Trafikk vil bidra til bedre trafikkikkerhet for barn, også for nye generasjoner. Noen ungdomsulykker skyldes manglende kunnskaper, ferdigheter og erfaring, mens andre skyldes at noen bevisst bryter reglene. Grupper med høy risikoatferd er vanskeligere å nå med generelle tiltak.

Internasjonale mål for trafikkikkerhet og bærekraft

FN har erklært 2021–2030 for «Et tiår for handling for trafikkikkerhet.» Målet er å redusere antall drepte og skadde i trafikken på verdensbasis med 50 prosent. Dette er også forankret i FNs bærekraftsmål. Arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål er omfattende og involverer mange aktører. Trygg Trafikk bidrag gjelder det skadeforebyggende arbeidet. I hovedmål 3, God helse, har forebyggende trafikkikkerhet et eget delmål, 3.6: «Innen 2030 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker.»

Dette er det viktigste målet for Trygg Trafikk og ligger til grunn for all vår virksomhet. Vi bidrar til å sikre at alle elever og studenter skal settes i stand til å fremme bærekraftig utvikling (mål 4), at alle har tilgang til trygge transportsystemer (mål 11) og at vi jobber i partnerskap og dele erfaringer med andre (mål 17). FNs bærekraftsmål ligger også til grunn for Meld. St. 20 Nasjonal transportplan 2022–2033 og Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025.

European Transport Safety Council (ETSC) viser til internasjonale politiske vedtak som fremmer bærekraftig og sikker mobilitet, og de er opptatt av at vi kobler trafikksikkerhet til bærekraftig mobilitet. LEARN! er et ETSC-prosjekt som fremmer trafikkopplæring i dette perspektivet. Innholdet er tredelt; for det første skal barn lære å gå og sykle på en trygg og sikker måte, for det andre skal de oppmuntres til å velge det å gå og sykle, og for det tredje må vi bidra til å skape et godt trafikkmiljø rundt skoler som gjør at det er trygt å gå, sykle eller ta kollektivtransport. Det tredje punktet går utover det vi kaller pedagogiske tiltak, men regnes som en viktig forutsetning og involverer flere samarbeidspartnere, for eksempel kommuner, politiet, foreldre og organisasjoner. Ved å delta aktivt i prosjektet ønsker Trygg Trafikk å bidra og å lære av andre. Innretningen på Barnas transportplan i Norge er i tråd med målet om en bærekraftig og sikker transport.

Kommunalt og fylkeskommunalt trafikksikkerhetsarbeid

Kommuner og fylkeskommuner har sentrale roller og oppgaver i trafikksikkerhetsarbeidet. Som blant annet arbeidsgivere, veieiere og ansvarlig for opplæring omfattes de av lover og forskrifter som er relevant for trafikksikkerhetsarbeidet. Folkehelse-loven regulerer også ansvaret for å fremme folkehelse og forebygge skader og ulykker. Fylkeskommunene har fått en viktigere rolle i trafikksikkerhetsarbeidet som følge av regionreformen, og Trygg Trafikk er en viktig bidragsyter i det regionale arbeidet. Vår innsats forankres i samarbeidsavtaler med fylkeskommunene hvor vi også gis økonomiske rammer for å sikre arbeidet med våre kjerneområder. Nye fylkeskommuner arbeider videre med å utvikle sine arbeidsformer, mens regionreformen er i en reverseringsprosess i noen fylker. Det betyr endringer når det gjelder våre samarbeidspartnere og fagmiljøer.

Gjennom Trafikksikker kommune og Trafikksikker fylkeskommune er det etablert gode rutiner og systemer for trafikksikkerhet i deres sektorer. Det er imidlertid viktig at dette arbeidet er godt forankret i kommunens ledelse for å lykkes etter intensjonene. Det er viktig å opprettholde og videreutvikle godkjenningsordningen. Kommunene har behov for faglig støtte og ressurser i trafikksikkerhetsarbeidet. Større samfunnsendringer kan påvirke kommunenes virksomhet, og kommunene opplever tidvis større utfordringer som skal håndteres. Det kan føre til at trafikksikkerhetsarbeidet nedprioriteres.

Hovedområder og mål

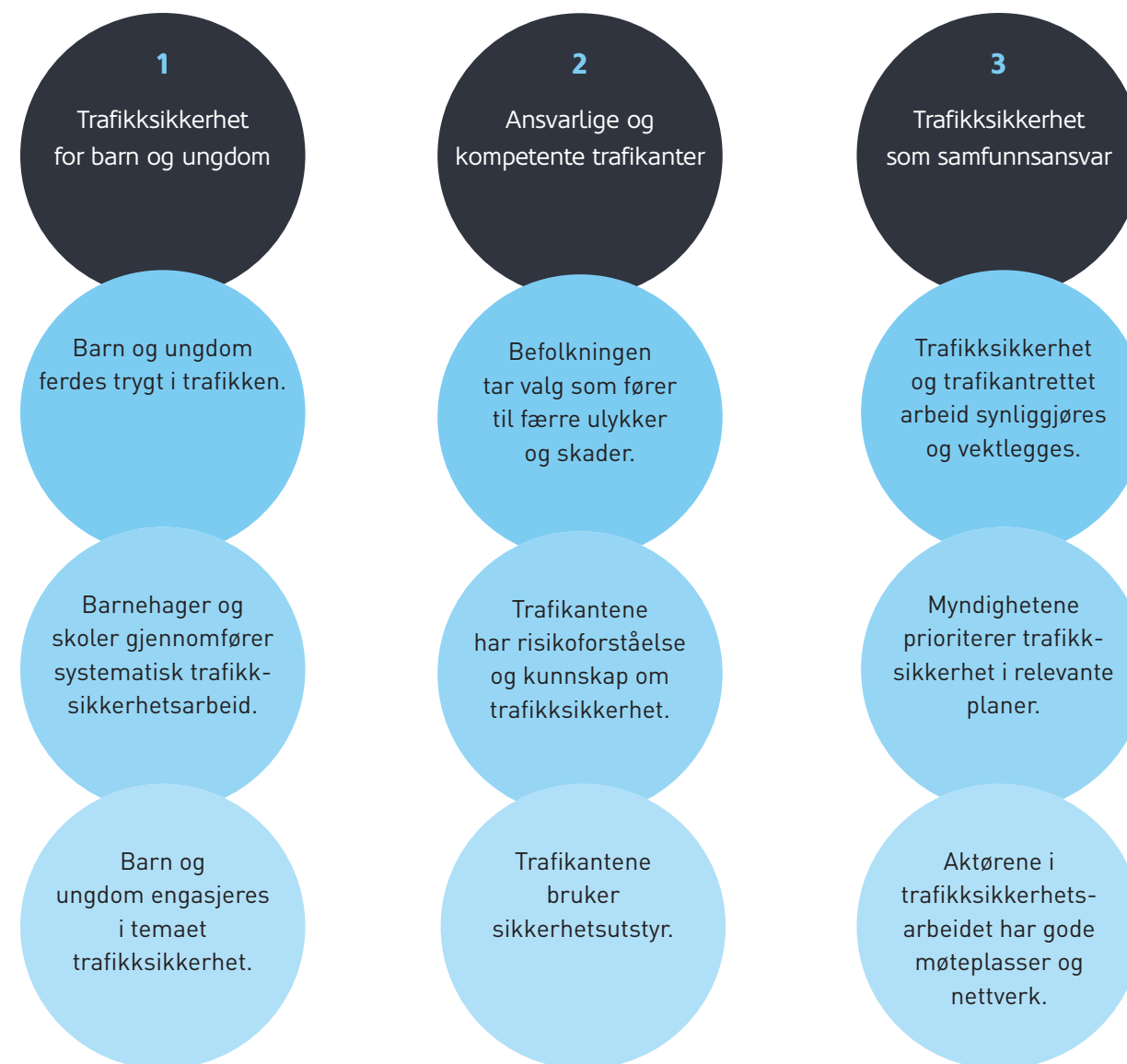
Våre tre hovedområder er begrunnet i Trygg Trafikks samfunnsoppdrag, kompetanse og mulighet til å utvikle og iverksette tiltak som har effekt.

Hvert hovedområde har mål som definerer arbeidets retning. Vi refererer til relevante tilstandsmål i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025. Konkretisering av målene blir nærmere spesifisert i Trygg Trafikks toårige handlingsplaner. Handlingsplanen viser både sentrale og regionale tiltak. De tre hovedområdene er

- 1 Trafikksikkerhet for barn og ungdom
- 2 Ansvarlige og kompetente trafikanter
- 3 Trafikksikkerhet som samfunnsansvar

De tre hovedområdene med mål

Hovedområde 1

Trafikksikkerhet for barn og ungdom

Trygg Trafikk har et vedtektsfestet ansvar for trafikkopplæring og samarbeider med utdanningsmyndigheter, lærere og foreldre. Kursvirksomhet og læremidler styrker kompetansen i barnehage, skole og lærerutdanning. Høringer og mediasaker bidrar til at vi får oppmerksomhet rundt trafikksikkerhet for barn og ungdom. Arbeidet er blant annet systematisert gjennom Trafikksikker kommune. Vi er pådriver for at de sårbare trafikantene skal være trygge og sikre – myndighetene må legge større vekt på hensynet til barn og unge når de planlegger transportsystemet nasjonalt, regionalt og lokalt. Trygg Trafikk er en ressurs for myndigheter og samarbeidspartnere. Vi tar en sentral rolle i flere samordningsprosjekter, blant annet i Hjertesone og Sykkeldyktig.

Antall trafikkuulykker med barn og unge er betydelig redusert, men det er fortsatt behov for innsats på dette området. Trygg Trafikk vil bidra til å opprettholde den positive utviklingen, også for nye generasjoner. Vi har for liten kunnskap om skadetall for barn som myke trafikanter. Barn feilsikres

i bil og buss, og mange opplever skoleveien som utrygg. Antall drepte og hardt skadde ungdommer har gått ned, men allikevel er ungdom fortsatt høyt representert på ulykkesstatistikken. Ungdom eksponeres for trafikkfarlige situasjoner på flere måter. I byene kombineres kollektivtransport med at mange går, sykler og bruker elsparkesykler. I distriktene er bilen viktigere. Hovedsatsingen til Trygg Trafikk er trafikkopplæring rettet mot alle og har til hensikt å styrke den gode atferden. I tillegg rettes spesielle tiltak mot de mest risikoutsatte ungdommene.

Det er en utfordring at trafikksikkerhet ikke alltid inngår som en naturlig del av samarbeidet mellom hjem, barnehage og skole. Gjennom utdanningsystemet når vi alle. Vi oppfordrer til systematisk trafikkopplæring ut fra to begrunnelser. Den ene er at barn og ungdom skal lære hva som er sikkert og hva som er farlig slik at de unngår ulykker i et kortsiktig perspektiv. Den andre er å ha et langsiktig, forebyggende perspektiv, etablere gode vaner og skape en sikkerhetskultur.

Mål

Mål 1.1

Barn og ungdom ferdes trygt i trafikken

Trygg Trafikk bidrar til at alle får en trafikksikker oppvekst. Vi fremmer betydningen av trafikkopplæring og informerer om hvordan barn skal sikres riktig i bil og buss. Som pådriver er vi særlig opptatt av at skoleveier blir tilrettelagt for gående og syklister og at det etableres sikre soner rundt skolene. Vi gir veiledning rundt særlig farlig skolevei og er pådriver for at barn og ungdom er lovmessig sikret under skoletransport og for at lag og foreninger utarbeider egen reisepolicy.

Mål 1.2

Barnehager og skoler gjennomfører systematisk trafikksikkerhetsarbeid

Trygg Trafikk tilbyr barnehager og skoler oppdaterte læringsressurser og kurs med innhold som også inkluderer foreldre som målgruppe. Læreplanforståelse og pådriverarbeid står sentralt. Vi når bredt ut til alle, innsatsen gjennom Trafikksikker kommune prioriteres. Gjennom dette arbeidet sikrer vi at barnehager og skoler driver systematisk trafikksikkerhetsarbeid.

Mål 1.3

Barn og ungdom engasjeres i temaet trafikksikkerhet

Trygg Trafikk er en pådriver for at barn og unge engasjerer seg i det lokale trafikksikkerhetsarbeidet. Gjennom Trafikksikker kommune bidrar vi til at trafikksikkerhet blir tema i skolenes elevråd og i de kommunale ungdomsrådene.

Mål i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025 – barn og ungdom

- 75 prosent av alle barn i alderen 1–3 år skal være sikret bakovervendt når de sitter i bil.
- 85 prosent av alle barn i alderen 1–8 år skal være riktig sikret i bil.
- I planperioden skal det være minst to år uten omkomne barn i trafikken i alderen 0–14 år.
- I gjennomsnitt skal det ikke være mer enn 15 drepte og hardt skadde barn per år.
- Gjennomsnittlig risiko for bilførere i alderen 18 og 19 år for å bli drept eller hardt skadd skal være 25 prosent lavere enn gjennomsnittet for årene 2018 og 2019.

Hovedområde 2

Ansvarlige og kompetente trafikanter

Trygg Trafikk har et vedtektsfestet ansvar for at informasjon om trafiksikkerhet blir gjennomført som et ledd i en samordnet innsats mot trafikkulykkene. I våre tiltak står arbeid med holdninger og atferd sentralt, og vi skal sikre at trafikantene er kompetente og motivert til å oppføre seg trygt og sikkert. I dette forebyggende arbeidet vektlegger vi kunnskap, risikoforståelse og vurderingsevne. Gjennom folkeopplysning er vi en tydelig aktør som bidrar til å høyne sikkerhetskulturen i trafikken. Førere av motorvogn har i utgangspunktet gjennomført en forskriftsfestet opplæring. Trygg Trafikk vil bidra til at denne opplæringen blir best mulig og at kompetansen opprettholdes og utvikles gjennom hele livet. Det er et nasjonalt mål at flere skal gå og sykle (nullvekstmålet), uten at dette fører til flere ulykker og skader. Trygg Trafikk vil være pådriver for å satse på bedre tilrettelegging for gående og syklende. Personlig sikkerhetsutstyr bidrar til å hindre ulykker og redusere skadeomfang – når det

brukes riktig. Det er fortsatt behov for å påvirke alle trafikanter når det gjelder sikkerhetsutstyr og å utøve godt samspill i trafikken.

Nasjonale trafiksikkerhetskampanjer er et strategisk viktig virkemiddel i vårt nullvisjonsarbeid. Hovedmålet med kampanjene er atferdsendring som bidrar til å redusere antallet drepte og hardt skadde i trafikken. I våre kampanjer tar vi i bruk flere virkemidler for å få trafikantene til å endre atferd, og vi skal prioritere de temaene hvor det er størst potensial for å redusere antall drepte og hardt skadde i trafikken. Atferdsendring tar tid og er krevende. De nasjonale kampanjene må derfor være langsiktige satsinger basert på fagkunnskap. I tillegg til informasjonsarbeid og kampanjer om sikring av barn i bil, sykkelhjelm og refleks, er viktige temaer i årene fremover fart, rus og uoppmerksomhet.

«I det forebyggende arbeidet vektlegger vi kunnskap, risikoforståelse og vurderingsevne.»

Mål

Mål 2.1

Befolkningen tar valg som fører til færre ulykker og skader

Trygg Trafikk utvikler og gjennomfører tiltak som har betydning for faktisk atferd i trafikken, uansett fremkomstmiddel. Vi samarbeider med andre aktører for å påvirke planlegging og utvikling av infrastruktur, regelverk, teknologi, opplæring, overvåkning og straffereaksjoner, med mål om å forebygge ulykker. Arbeidet omfatter å skape forståelse for at begrensninger av personlig frihet kan være til fellesskapets beste.

Mål 2.2

Trafikantene har risikoforståelse og kunnskap om trafiksikkerhet

Trygg Trafikk formidler kunnskap om risiko og hvordan denne kan reduseres. Trafikantene skal ha kunnskap om effekten av de viktigste trafiksikkerhetstiltakene. Med opplærings- og informasjons-tiltak bidrar vi til at alle blir mer bevisst på ting og hendelser som kan utvikle seg til farlige situasjoner og ulykker. Vi arbeider for en tydeliggjøring av regelverket for enkelte trafikanter.

Mål 2.3

Trafikantene bruker sikkerhetsutstyr

Trygg Trafikk arbeider systematisk for å påvirke befolkningen til å bruke personlig sikkerhetsutstyr på riktig måte. Vi løfter temaet gjennom målrettede kampanjer, informasjonsarbeid og veiledning. Vi er en pådriver for at myndighetene stiller hensiktsmessige krav til bruk av slikt utstyr.

Mål i Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på vei 2022–2025 – gående, syklende og kjørende

- 75 prosent av syklende skal bruke sykkelhjelm.
- 53 prosent av fotgjengerne skal bruke refleks på belyst vei i mørke.
- Aktørene skal videreutvikle arbeidet for å få ned antall ulykker som skyldes uoppmerksomhet på grunn av distraksjon.

I tillegg er det måltall for

- andel kjøretøy som overholder fartsgrensen.
- andel førere og passasjerer som bruker bilbelte.
- andel trafikkarbeid under påvirkning av alkohol og narkotika.
- andel eldre fotgjengere som blir drept eller hardt skadd

Hovedområde 3

Trafikksikkerhet som samfunnsansvar

Trygg Trafikk har et vedtektsfestet ansvar for å være en pådriver for trafikksikkerhet, noe som balanse- reses med rollen som samarbeidspartner med myndigheter og andre aktører. Vår policy bygger på kunnskap, uavhengighet og troverdighet og har et tverrsektorielt og tverrfaglig perspektiv. Et godt og helhetlig trafikksikkerhetsarbeid krever en systematisk innsats innenfor mange samfunnsområder og av aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Trygg Trafikk er en pådriver for at beslutningstakere på alle forvaltningsnivåer setter trafikksikkerhet på dagsorden, systematiserer arbeidet og tar i bruk relevante virkemidler. Vi arbeider målrettet for at myndigheter, næringsliv, organisasjoner og enkeltpersoner skal ha et bevisst forhold til sikkerhet og er motivert for å ta sikre valg i trafikken. Vi samarbeider med ulike organisasjoner og myndigheter

om strategier og tiltak for nå nullvisjonen. I mange sammenhenger fungerer vi som et bindeledd mellom ulike aktører og myndighetene.

Kommuner og fylkeskommuner har et viktig ansvar for innbyggernes trafikksikkerhet, blant annet som veieier, skoleeier og arbeidsgiver. Trafikksikkerhet er et tverrfaglig område, og samordning av arbeidet er en utfordring. *Trafikksikker kommune* og *Trafikksikker fylkeskommune* er godkjenningsordninger utviklet av Trygg Trafikk. Kriteriene bygger på eksisterende lovverk og er en hjelp for kommuner og fylkeskommuner til å systematisere trafikksikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer. Det er naturlig å knytte trafikksikkerhet til kommunenes og fylkeskommunenes folkehelsearbeid hvor forebygging av skader og ulykker er sentralt.

Mål

Mål 3.1

Trafikksikkerhet og trafikantrettet arbeid synliggjøres og vektlegges

Trygg Trafikk setter trafikksikkerhet på dagsorden. Vi er synlige og offensive i samfunnsdebatten og i mediebildet. Vi er opptatt av bredden i trafikksikkerhetsarbeidet, men retter oppmerksomheten spesielt mot de trafikantrettede tiltakene. Vi påpeker hva ny teknologi, sikre og godt vedlikeholdte veier betyr for trafikksikkerheten.

Mål 3.2

Myndighetene prioriterer trafikksikkerhet i relevante planer

Trygg Trafikk er en pådriver for at myndigheter prioriterer trafikksikkerhet i alle relevante prosesser og planer. Vi initierer og følger opp arbeidet med Trafikksikker kommune og Trafikksikker fylkeskommune. Vi bidrar til tverrfaglighet i kommunale og regionale planer og at disse henger godt sammen med nasjonale mål.

Mål 3.3

Aktørene i trafikksikkerhetsarbeidet har gode møteplasser og nettverk

Trygg Trafikk skaper møteplasser og nettverk. Vi bidrar til kunnskapsformidling og bedre samordning av trafikksikkerhetsarbeidet.

Mål i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022–2025

- Minst 200 kommuner skal være godkjent som Trafikksikker kommune.
- Et flertall av fylkeskommunene skal være godkjent som Trafikksikker fylkeskommune.
- Storbykommunene har gyldige og operative trafikksikkerhetsplaner.
- Minst 300 kommuner skal ha gyldige trafikksikkerhetsplaner.

I tillegg er det måltall for

- drift og vedlikehold av vei
- utforkjørings- og møteulykker
- teknologi og opplæring
- kontroll av godskjøretøy

Strategi

- Trygg Trafikk sikrer at nullvisjonsarbeidet fortsatt prioriteres.
- Trygg Trafikk arbeider systematisk med forebyggende tiltak.
- Trygg Trafikk aktualiserer trafiksikkerhet som tema i samfunnsdebatten.
- Trygg Trafikk styrkes som en kunnskapsbasert og uavhengig organisasjon.

Trygg Trafikk sikrer at nullvisjonsarbeidet fortsatt prioriteres

Ved inngangen til strategiperioden er dødstallene i trafikken på et historisk lavt nivå. Utviklingen er ikke slik for antall hardt skadde. Her er i tillegg tallgrunnet mangelfullt og ringvirkningene dårlig belyst. For å nå de nasjonale målene må vi få en betydelig nedgang også i antall hardt skadde. Trygg Trafikk har vært pådriver for en bedre samordning mellom helsedata og den offisielle ulykkesstatistikken. Nullvisjonen innebærer et delt ansvar mellom myndigheter og trafikanter. Vi er pådriver for et sikkert veisystem og for at politiske mål og prioriteringer ikke går ut over trafiksikkerheten. Vi skal identifisere og synliggjøre målkonflikter som setter trafiksikkerheten under press. For eksempel gir hovedmålet «Mer for pengene» i

Nasjonal transportplan 2022–2033 insentiver til å øke lønnsomheten ved å sette opp fartsgrensene og redusere sikkerhetsstandarder på veien. Vi skal også være oppmerksomme og reagere når det igangsettes tiltak i egen og andre sektorer som kan føre til flere trafikkulykker. Nullvisjonen og trafiksikkerhet er tett relatert til andre viktige samfunns mål: bærekraft, klima og miljø. Vi skal bidra til å synliggjøre dette. Trygg Trafikk skal, i tillegg til å være en pådriver for trafiksikkerhet i politiske saker der hensynet til trafiksikkerheten utfordres, fortsette arbeidet med å sikre at trafikantene har kompetanse og motivasjon til å ta sin del av ansvaret.

Trygg Trafikk arbeider systematisk med forebyggende tiltak

Trygg Trafikk fortsetter arbeidet med å sikre at trafikantene har kompetanse og motivasjon til å oppføre seg trygt og sikkert. Kjernevirksomheten er knyttet til trafikkopplæring og til folkeopplysning. I det forebyggende arbeidet vektlegger vi kunnskap, risikoforståelse og vurderingsevne. Vi er en tydelig aktør som gjennom folkeopplysning bidrar til å høyne sikkerhetskulturen i trafikken. Informasjonsstrømmen i samfunnet akselererer, og det er konkurranse om oppmerksomhet. Nasjonale trafiksikkerhetskampanjer er et strategisk viktig virkemiddel i vårt arbeid. Hovedmålet med kam-

panjene er atferdsendring som bidrar til å redusere antallet drepte og hardt skadde i trafikken. Barn og unge må lære hva som er trygt og hva som er farlig slik at de unngår ulykker. Forebyggende innsats har i tillegg et langsiktig, forebyggede perspektiv. Det barn lærer som små, forsterkes når det gjentas og brukes. Vi skal videreutvikle oss som landets fremste kompetansemiljø for trafikkopplæring av barn og unge. I dette arbeidet bidrar vi til at trafikkopplæring gjennomføres med kvalitet i barnehage og skole.

Trygg Trafikk aktualiserer trafikksikkerhet som tema i samfunnsdebatten

Trygg Trafikk påpeker målkonflikter, løfter trafikksikkerhet inn i samfunnsdebatten og påvirker beslutningstakere til å prioritere trafikksikkerhet. Vi er en pådriver i det nasjonale, regionale og lokale trafikksikkerhetsarbeidet, og balanserer det med vår rolle som samarbeidspartner overfor myndigheter og andre organisasjoner. Trafikksikkerhet er et tverrfaglig og tverrsektorielt ansvarsområde.

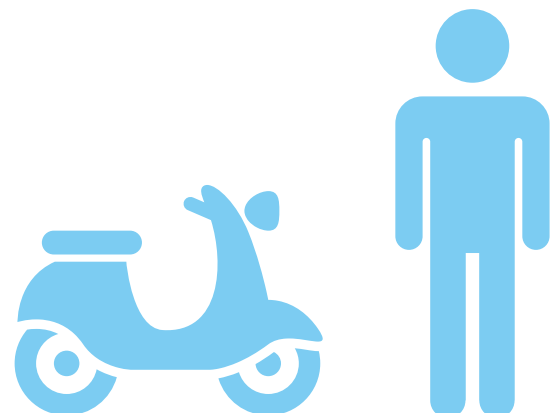
Pådriverrollen bygges på kunnskap, uavhengighet, troverdighet og profesjonalitet. Vi utnytter kompetansen og kapasiteten i organisasjonen som helhet og samarbeider med andre om relevante pådriversaker. Trygg Trafikk skal befeste og videreutvikle vår sentrale posisjon, styrke våre nettverk og skape møteplasser for det forebyggende arbeidet.

Trygg Trafikk styrkes som en kunnskapsbasert og uavhengig organisasjon

Trafikksikkerhetsarbeid bygger på forskning og erfaring innenfor flere fagfelt. Et solid kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å nå målene. Trygg Trafikk skal ivareta og styrke vår evne til å være en faglig diskusjonspartner med nasjonale og internasjonale forsknings- og fagmiljøer. Vi forvalter og videreutvikler vårt faglige nettverk. Vi søker oppdatert kunnskap på områder som påvirker risikoen for trafikkulykker og som dokumenterer effekter av tiltak. Vårt arbeid med forebyggende tiltak, opplæringsmateriell og kampanjer skal være faglig forankret, og vi evaluerer og dokumenterer effekter av våre tiltak. Som et ledende land på trafikksikkerhet erfarer vi at samarbeid, systematisk tilnærming

og felles innsats fra myndigheter, etater, organisasjoner og frivillige spiller en avgjørende rolle. Trygg Trafikk skal, utover å videreutvikle egen kompetanse, aktivt dele kunnskap og erfaringer med nasjonale og internasjonale aktører.

Trygg Trafikk er en uavhengig organisasjon med et ideelt formål og et offentlig oppdrag. Det er vedtektsfestet at vi skal være en pådriver for trafikksikkerhet, noe vi balanserer med rollen som samarbeidspartner både nasjonalt og regionalt. Vår kompetanse og uavhengighet gjør at vi er en troverdig aktør og kan fungere som bindeledd og samarbeidspart.

«Vi er en pådriver og samarbeidspartner
for økt trafikksikkerhet.»